

Mødet den 27. Januar 1938.

Fraværende: Andr. Bitsch og Vald. Kloster.

1. (J. Nr. 22²⁰—1937). Indenrigsministeriets Godkendelse af **Købekontrakt** med Arbejdernes Andelsboligforening.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 10¹⁸—1937). Meddelelse fra Indenrigsministeriet om, at Sagfører S. Holmark er genudnævnt til **Overligningskommissær** for 3 Aar og Købmand I. P. Knudsen til Suppleant.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 779—1937). Skrivelse fra Stiftamtet om Bevilling af **fri Proces** for Købmand C. N. Sørensen til en Erstatningssag mod Kommunen.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23¹⁴—1937). Meddelelse om de offentlige **Lystanlæg** i 1936—37.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 850—1937). Regnskab over Skibskaptajn O. M. Nyrops **Legat** i 1937.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 853—1937). Meddelelse fra **Købstadforeningen** om Afholdelse af Repræsentantmøde i København den 29. ds.

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 70—1937). Fornyet Skrivelse fra Oberst de Fine Skibsted angaaende Iværksættelse af **Luftværnsforanstaltninger**.

Borgmesteren erindrede om, at der for et Aars Tid siden blev afholdt et Møde med Indenrigsministeriet, hvor det blev paalagt nogle af de store Kommuner at fremsætte Forslag om Foranstaltninger i Anledning af Luftbombardement. Der blev saa indhentet Erklæringer fra Kommunens Institutioner, Hospitalsvæsen, Gas- og Elektricitet, Vandværk, Politi og Brandvæsen, og der udarbejdedes en Beretning, som blev tilstillet Indenrigsministeriet; men siden havde man ikke hørt fra Ministeriet, og man maatte vel gaa ud fra, at der vilde komme nærmere Meddelelse om, hvad der skal iværksættes. Politimesteren havde faaet et Forslag fra Belysningsvæsenet om Mørklægning af Byen, og en saadan Foranstaltning kunde iværksættes for 6-7000 Kr. Foreløbig kunde man næppe gøre andet end tage Skrivelsen til Efterretning.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 723—1947). Indstilling fra Skoleudvalget om Udarbejdelse af Forslag til **Bygningsforandringer ved Skolebygningerne** i Henhold til Skolelovens § 56.

Følgende Indstilling forelaa:

»Ifølge Lov af 18. Maj 1937 om Folkeskolen, § 56, skal der inden 1. April 1943 ved enhver Skole, der underviser Børn over 12 Aar, være indrettet en Gymnastiksal med tilhørende Omklædningsværelser og Badeindretning.

Da der ved de fleste af Byens Skoler for at opfylde Lovens Krav skal foretages betydelige Bygningsforandringer, tillader man sig at

amode det ærede Byraad om Tilladelse til at lade Stadsarkitekten og Stadsingeniøren udarbejde Planer og Tegninger vedrørende nævnte Forandringer.

Til Afholdelse af de hermed forbundne Udgifter yder Staten paa de i vedlagte Min. Cirkulære af 17. November 1937 nærmere anførte Betingelser et Tilskud af indtil Halvdelen af den aarlige Ydelse til Forrentning og Afbetaling af Laan optagne i Anledning af Byggearbejderne. Da Statens Tilskud ifølge § 63 i Lov af 18. Maj 1937 om Folkeskolen er begrænset til 900000 Kr. aarlig, kan det formentlig være af Betydning, at Arbejderne iværksættes snarest.«

K. Moustén oplyste, at den ny Skolelov krævede Badning i Forbindelse med Gymnastik, og det kunde kun ske ved Skovvangsskolen, hvorfor der maatte foretages Forandringer ved de øvrige Skoler. Det skulde ikke være færdigt før i 1943, men hvis det blev lavet tidligere, kunde man vente, at Staten betaler Halvdelen af Beløbet hertil.

Borgmesteren antog, man kunde tiltræde, at der udarbejdes Forslag over, hvad det vil koste, og der kunde saa senere overvejes, i hvilken Rækkefølge det skal foregaa.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 199—1937). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Udnyttelse af **Moesgaardarealerne**.

Følgende Indstilling forelaa:

»I Henhold til Drøftelse i sidste Byraadmøde indstilles, at Sagen foreløbig stilles i Bero, at Strandmarken fra 1. Februar d. A. overgaar til Skovudvalgets Administration (i regnskabs-

mæssig Henseende fra $\frac{1}{4}$ 1938,) samt at man ved Konkurrence mellem Byens Arkitekter søger fremskaffet en samlet Plan for Arealets fremtidige Udnyttelse.«

Borgmesteren anbefalede Indstillingen, hvorefter Skovudvalget maatte foretage de nødvendige Foranstaltninger for den kommende Sommer. Taleren vilde dog henstille, at det bliver Byens samtlige Arkitekter, som faar Lejlighed til at deltage i den paatænkte Konkurrence.

I. C. Sørensen kunde tiltræde Forslaget. Ved Forhandlingen om Indlemmelse af Arealet i Aarhus Kommune blev det meget strengt fastslaaet, at man ønskede at benytte Arealet som Parkanlæg, og det burde understreges ved Konkurrencen, at det er Hovedsynspunktet, og at der ved Bedømmelsen tages særlig Hensyn dertil.

Thomas Christensen sluttede sig hertil. Ved et tidligere Forslag var der planlagt en Villabebyggelse derude; men det maatte være saaledes, at Byens Borgere her kan faa den frie Strand, der savnes andre Steder.

H. J. Baden bemærkede, at Skovudvalget næppe nærede Ønsker om at faa beslaglagt saa meget som muligt af den smukke Plet, men derimod at den i størst mulig Udstrækning bevares som Tumbleplads for Byens Befolkning.

Stecher Christensen var enig i, at Pladsen skal være til Glæde og Fornøjelse for Byens Borgere; men selv om man ikke var tilfreds med det Negerlandsby-Projekt, som forelaa ved sidste Møde, kunde der nok blive Plads til en Bebyggelse med Somnehuse o. lign., der ikke kunde genere de badende.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 724—1937). Andragende fra Købstadmuseet »**Den gamle By**« om Tilladelse til Indhegning af Museets Arealer.

Fra Parkudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Udvalget er stadig af den Formening, at det vil være uheldigt for Købstadmuseet »Den gamle By« og Haven, om Andragendet imødekommessaaledes, at »Den gamle By« afspærrer for Byens Borgere.«

Budgetudvalget indstiller til Byraadet at tage Beslutning om en Afgrænsning af Købstadmuseets Areal efter Forhandling med Parkudvalget.

Stecher Christensen forbeholder sig sin Stilling til Sagen.

Borgmesteren meddelte, at man i de senere Aar havde savnet nogle Indtægter til »Den gamle By,« og Bestyrelsen foreslog nu en Indhegning af Omraadet, og at Museet kun er aabent mod Entre i Sommermaanederne. Samtidig skulde der være fri Adgang til alle Samlingerne, naar der var løst Billet. De mange Bygninger krævede et stort Beløb til Vedligeholdelse, og en Entreindtægt kunde antagelig give et godt Bidrag hertil.

Johanne Berg beklagede, at Parkudvalget ikke kunde være enigt med Budgetudvalget i denne Sag, vel nærmest fordi de to Udvalg saa Sagen under forskellig Synsvinkel. Budgetudvalget saa væsentlig paa den økonomiske Side, men naar Parkudvalget ikke kunde anbefale en Lukning af Museet, var det først og fremmest af Hensyn til Byens Borgere. »Den gamle By« var en smuk og værdifuld Institution, der omfattedes med lige stor Kærlighed af rig og fattig, og dette, at Byens Borgere uhindret kunde gaa paa »Den gamle By's« Gader og nyde Stem-

ningen derude, var en Værdi, som Borgerne ikke burde udelukkes fra. »Den gamle By« skulde opfattes som en Gave til Byens Folk og ikke i første Række som en Turistattraktion, selv om Turisterne sikkert ogsaa var glade for at kunne se Museet gratis, for alle Turister var ikke velhavende. Museet og Parken klædte hinanden; men skulde Museet lukkes, blev der ikke meget ved den nederste Del af Parken, og Publikum blev nødt til at benytte Sidegangene eller den højtliggende østlige Sti for at komme til den nye Del af Anlægget. Det var dog ikke paa Forhaand givet, at en Entrèindtægt blev saa stor som paaregnet, og hvis »Den gamle By« ikke kunde klare sig med det nuværende Tilskud, maatte det blive et Spørgsmaal om yderligere Tilskud fra Kommunen, og et Andragende herom vilde Byraadet sikkert se med Velvillie paa. Taleren vilde meget anbefale, at man beholder den nuværende Ordning, ellers var der Fare for, at Museet bliver en død og kedelig Institution uden Besøg af Mennesker; saaledes var Forholdet i andre lukkede Friluftsmuseer.

Thomas Christensen var egentlig stemt for Tanken om at tage en Entrè i Sommertiden. Nu havde imidlertid Frk. Berg stillet i Udsigt, at man vilde tage velvilligt mod et Andragende om forhøjet Tilskud fra Kommunen, og hvis Sagen kunde ordnes paa den Maade, saa Taleren helst, at man vedblev at have gratis Adgang til »Den gamle By«. Hvis Tilskudet ikke kunde forhøjes, vilde Taleren støtte Bestyrelsens Forslag, idet det var nødvendigt at skaffe Museet en større Indtægt.

I. C. Sørensen var den af Bestyrelsens Medlemmer, som sidst havde ladet sig slæbe med

til Forslaget om at tage Entrè, og Taleren kunde godt tiltræde en hel Del af Frk. Bergs Synspunkter. Men det overvejende i denne Sag var Direktør Peter Holms Stilling dertil, for det var ham, der havde skabt »Den gamle By« og gjort den til en enestaaende Seværdighed, og der maatte derfor først og fremmest tages Hensyn til denne Mands Ønsker. Naar han ønskede at indføre Entrè, var det ikke blot for Entrèens Skyld, men ogsaa for Samlingernes Skyld, og der vilde derigennem blive mere Orden i hele Historien. Det var rigtigt, at »Den gamle By« og Parken klædte hinanden, men det samme kunde ikke siges om Bestyrelsen og Parkudvalget, for der havde ofte været Gnidninger mellem disse og endnu mere mellem Embedsmændene. Det var derfor naturligt, at Parkudvalget var Medlem af »Den gamle By's« Bestyrelse, og Taleren vilde paa Gruppens Vegne foreslaa Sagen udsat for at undersøge Muligheden for et Samarbejde mellem de to Institutioner og samtidig nærmere overveje, om det skal være Entrè eller et større kommunalt Tilskud.

Hans Madsen var lidt forbavset over Forslaget om Udsættelse, men det var maaske ikke uden Forbindelse med en Artikel i »Aarhus Stiftstidende«, hvori der udtaltes Betænkelighed ved at sætte Hegn om »Den gamle By«.

I. C. Sørensen syntes ikke, Hans Madsen skulde komme med en saadan Udtalelse, naar baade Borgmesteren og Leonhard Hansen var paa den modsatte Side af deres Parti. Man kunde nok tale rent sagligt om Spørgsmaalet.

Stecher Christensen beklagede, at Sagen skulde udsættes, for der var ingen Motivering for en Udsættelse. Her var Tale om

Hegn eller ikke, og det maatte kunne afgøres i Dag; Spørgsmaalet om, hvorvidt Parkudvalgets Medlemmer bør sidde i »Den gamle By«s Bestyrelse var en Ting for sig, der kunde afgøres uafhængig af det foreliggende Spørgsmaal. Hvis »Den gamle By« ikke skulde glide i Baggrunden, ligesom f. Eks. Friluftsmuseet i Lyngby, maatte man beholde den nuværende Ordning, og Aarhus By vilde ogsaa tabe en stor Turistattraktion ved at sætte Hegn om »Den gamle By«. Spørgsmaalet om et Tilskud fra Kommunen skulde ikke drøftes i Dag; men der var maaske ogsaa andre Udveje, f. Eks. at lade Udviklingen gaa lidt langsommere og sætte Tæring efter Næring. Taleren havde al Respekt for Peter Holm som Museumsmand, men Udviklingen af Museet var undertiden gaaet hurtigere, end Økonomien tillod. Taleren vilde meget henstille, at det foreliggende Spørgsmaal afgøres i Dag.

Johanne Berg delte fuldstændig Landsretssagfører Sørensens Udtalelser om Peter Holms store Indsats for »Den gamle By«. Taleren havde ikke mærket noget til Gnidninger mellem Bestyrelsen og Parkudvalget, og Udvalget havde altid vist den største Imødekommenhed overfor Krav og Ønsker fra »Den gamle By«.

Johs. Riber havde ikke som Medlem af Parkudvalget mærket til nogen Gnidning. Udvalget var her enigt i sit Standpunkt, og det var udelukkende taget af Kærlighed til »Den gamle By«. Man havde nok af Museer uden Besøgende, og Publikum vilde let svigte, hvis der her skal tages Entré.

Thomas Christensen syntes, man af Forhandlingen her kunde konstantere en Gnidning mellem de to Institutioner. Flertallet var

vist imod Hegnet, og hvis der skulde træffes en anden Ordning, f. Eks Forhøjelse af Kommunens Tilskud, var det vel nødvendigt at udsætte Sagen.

Johanne Berg bemærkede, at et forskelligt Standpunkt til en Sag ikke kunde kaldes Gnidning.

J. R. Fanger gik ud fra, at naar der kom et Forslag fra Bestyrelsen og Direktør Peter Holm, var Forslaget vel gennemtænkt, og saa skulde der meget vægtige Grunde til at gaa imod det. Det kunde selvfølgelig være Bestyrelsen ligegyldigt, hvorfra Pengene kom, men for Tiden ofrede Kommunen 20000 Kr. aarlig til Museet, og hvis det skulde klare sig, maatte man vist op paa det dobbelte. Her var kun Tale om en Entré i selve Turistsæsonen, og det burde man næppe gaa imod.

Stecher Christensen gjorde opmærksom paa, at der ikke forelaa noget som helst om, hvor meget »Den gamle By« skal bruge, og Byraadet plejede ikke at bevilge Tilskud uden at vide, hvor meget det drejede sig om. Taleren havde været med til at bevilge 36000 Kr. aarlig til Byorkestret, og et lignende Tilskud var næppe for meget til »Den gamle By«.

I. C. Sørensen antog ikke, der var mange Museer, hvortil Adgangen var gratis, og de Turister, som kom til Byen, kunde udmærket betale en Entré. Vilde man ikke gaa med dertil, men alligevel ønskede, at »Den gamle By« skal fortsætte sin Udvikling, krævedes der et forøget Tilskud. Men der burde i den Sag vises en Mand som Peter Holm et vist Hensyn. Han havde gennem mange Aar slidt og slæbt, ikke alene med Kommunens Tilskud, men ogsaa frem-

skaffet store Beløb mange andre Steder fra til denne Institution, og han havde Krav paa at faa at vide, om Kommunen vil yde et større Tilskud, hvis der ikke maa tages Entré. Derfor burde man i Dag udsætte Sagen og faa dette Spørgsmaal afgjort.

B o r g m e s t e r e n hævdede, at i de sidste 5—6 Aar havde man ikke paabegyndt Bygninger, før man havde Penge dertil; men efterhaanden som Byen voksede, blev selvfølgelig Udgifterne til Vedligeholdelse større. Meningen med Entréen var, at der samtidig blev Adgang til alle Samlingerne, og det vilde have langt større Betydning for Turisterne end det nuværende; tilmed vilde der blive fri Adgang paa enkelte Dage. Hvis man mente, at Kommunen har Raad til at betale Udgiften for at opretholde »Den gamle By«, var Sagen jo en anden, og det var næppe muligt at fremskaffe Penge andetsteds fra. Taleren var ikke blevet slæbt med til Forslaget, men havde taget sit Standpunkt væsentlig af økonomiske Grunde. Nu var Sagen forlangt udsat, men om der opnaaedes noget derved, kunde Taleren ikke se; der blev vel kun den Mulighed, at man maatte gaa til et Skifte indenfor Bestyrelsen, saa Parkudvalget kom med i denne. Der havde i hvert Fald for nogle Aar tilbage været Gnidninger mellem Udvalget og Bestyrelsen, om ikke ligefrem Slagsmaal, og Peter Holm og Stadsgartneren havde ikke altid arbejdet godt sammen.

S t e c h e r C h r i s t e n s e n delte fuldstændig I. C. Sørensens Syn paa Peter Holm som Museumsmand. Angaaende den hastige Udvikling af Muséet, saa havde Peter Holm Dagen før sagt til Taleren, at man manglede 5000 Kr. til Snedkernes Hus, og det viste dog, at Udtalelsen var ikke helt ved Siden af.

Borgmesteren var ikke klar over, hvad Meningen var med en Udsættelse af Sagen, for selv om det skete, var man næppe meget klogere, naar Sagen igen skulde drøftes.

I. C. Sørensen vilde foreslaa Sagen udsat til fornyet Behandling i Budgetudvalget angaaende Tilskud til »Den gamle By«, saafremt der ikke maa tages Entré, samt at overveje, om det vil være opportunt at faa andre Repræsentanter ind i Bestyrelsen for »Den gamle By«, saa der kan blive mere Overensstemmelse mellem Bestyrelsen og Parkudvalget.

Johanne Berg fandt, at det vilde være en alt for stor Cadeau til Parkudvalget, hvis det skulde træde ind i Bestyrelsen i Stedet for to saa udmærkede Medlemmer som Borgmesteren og I. C. Sørensen.

Thomas Christensen vilde understrege Stecher Christensens Bemærkning om, at 36000 Kr. aarlig var ikke for meget til »Den gamle By«. Paa Basis heraf vilde Taleren ogsaa foreslaa en Udsættelse, idet der saa var Udsigt til, at man kunde blive fri for at tage Entré.

Sagen udsattes til nærmere Overvejelse.

11. (J. Nr. 535—1937). Indstilling fra Lønudvalget om **Dyrtidstillæg** til Kommunens Pensionister.

Følgende Indstilling forelaa:

»Fra den 1. April 1938, og indtil der af Byraadet tages anden Bestemmelse, ydes der de af Aarhus Kommunes og Aarhus Havns Pensionister, som er fast bosiddende indenfor Kommunens Grænser, et Dyrtidstillæg, der udbetales maanedlig og forud sammen med Pensionen.

Dyrtidstillægets Størrelse fastsættes efter nedenstaaende Skala og reguleres hvert Aars

1. April efter det »Udgiftstal«, hvorefter Reguleringstillæget til Kommunens Tjenestemænd retter sig.

Aarligt Dyrtidstillæg

Udgiftstal	Udgiftstal	Udgiftstal	Udgiftstal
2946—2843 Kr.	2842—2739 Kr.	2738—2635 Kr.	under 2635 Kr.
72 Kr.	48 Kr.	24 Kr.	0 Kr.

Saafermt Udgiftstallet stiger til 2947 Kr., samt for hver yderligere Stigning med 104 Kr., forhøjes det under Udgiftstal 2946—2843 Kr. nævnte Dyrtidstillæg med 24 Kr. Tilsvarende Nedsættelser foretages, naar Udgiftstallet falder.

Til Orientering oplyses, at Udgiften til Dyrtidstillæg efter ovenstaaende Regler (med de ved indeværende Regnskabsaars Begyndelse værende 253 indenbysboende Pensionister) vil andrage:

Ved Udgiftstal under 2635 Kr.	Kr.	0,00
« — 2738—2635	«	« 6072,00
« — 2842—2739	«	« 12144,00
« — 2946—2843	«	« 18216,00

Udgiftstallet var pr. 1. Januar 1937: 2710 Kr. og vil pr. 1. Januar 1938 formentlig blive mindst 2739 Kr., saaledes at Udgiften for Regnskabsaaret 1938—39 maa anslaaes til 12144 Kr. med nogen Mulighed for Stigning til 18216 Kr.»

Stecher Christensen forelagde Forslaget.

Johs. Riber erklærede, at Mindretallet ogsaa fandt det naturligt at yde Dyrtidstillæg, men man havde ment, at de 48 Kr. skal være Minimum med stigende Takster i Forhold til Reguleringstillæget, hvorfor man ikke kunde stemme for Forslaget i den foreliggende Form.

Thomas Christensen var af andre Grunde ikke tilfreds med Forslaget, idet de

mindste Pensioner burde have større Tillæg end de andre, da de mærkede Prisstigningen mest. Taleren vilde dog stemme for Forslaget, da det jo var et Tillæg.

Stecher Christensen bemærkede, at man ikke kunde tiltræde det konservative Forslag. Dyrtidstillæget betød ikke meget for de store Pensioner; det var dem med de smaa Pensioner, der særlig trængte til Hjælp.

Borgmesteren spurgte, om man ønskede Afstemning.

I. C. Sørensen: Nej!

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 875—1937). Indstilling fra Skoleudvalget om, at **Skoletandplejen** gøres tilgængelig for Børn fra deres fyldte 5. Aar.

Følgende Indstilling forelaa:

»Udvalget tillader sig at foreslaa det ærede Byraad, at det tillades Forældrene at lade deres Børn indmelde til Behandling paa Skoletandklinikken paa de sædvanlige Betingelser, naar et Barn er fyldt 5 Aar. Denne Foranstaltning vil i det hele næppe give Klinikken forøget Arbejde, idet Børn, der kommer til tidlig Behandling, senere vil faa færre Behandlinger.«

K. Moustén anbefalede Indstillingen, idet det var af Betydning for Tænderne, at de bliver behandlet saa tidligt som muligt. Man burde egentlig begynde tidligere, men i saa Fald maatte Klinikken udvides.

Thomas Christensen fandt, at det var en god Foranstaltning, og i næste Omgang burde man gaa længere ned, f. Eks. til 3 Aar.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 823—1937). Andragende fra **Grænsforeningen** om Støtte fra Kommunen.

Budgetudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

14. (J. Nr. 3²³—1937). **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for:
- Observatoriet.
 - Bygningskommissionen.
 - Sundhedskommissionen.
 - Sygehusene.
 - Kæmnerkontoret.
 - Kommunebogholderiet.
 - Skattekontoret.
 - Byraadskontoret.

Overgik til 2. Behandling.

15. (J. Nr. 3²³—1937). **Efterbevilling** af Overskridelser paa forskellige Poster, der ikke henhører under noget særligt Udvalg.

Overgik til 2. Behandling.
